

[Anden næstformand]

Forslag til lov om ændring af lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. samt af lov om forsikringsvirksomhed. (Omlægning af regnskabsår, revisorskift m.v.).

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

(Fremsat 21/2 91. Første behandling 8/3 91. Betænkning 14/5 91).

Der var stillet 15 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-3 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 forkastedes, idet 57 stemte for, 59 imod.

Ændringsforslag nr. 5-8, § 1 med de foretagne ændringer, ændringsforslag nr. 9-14, § 2 med de foretagne ændringer, ændringsforslag nr. 15 og § 3, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 92:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven. (Aktindsigt i EF-sager).

Af justitsministeren (Engell).
(Fremsat 29/1 91. Første behandling 7/2 91. Betænkning 15/5 91).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2, ændringsforslaget om en ny affattelse af § 3 og § 3 i den ny affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 132:

Forslag til medieansvarlov.

Af justitsministeren (Engell).
(Fremsat 6/2 91. Første behandling 20/2 91. Betænkning 7/5 91).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Gert Petersen (SF):

Vi har tidligere fra vores side betegnet lovforslaget som et fremskridt i forhold til den gældende retstilstand, men vi fandt, at der var nogle mangler i det, og jeg skal også erkende, at der under udvalgsbehandlingen og den offentlige debat efter vores opfattelse er afdækket nogle yderligere mangler, som man godt kan være lidt skamfuld over at man ikke fik frem ved førstebehandlingen. Man får så travste sig med, at heller ikke i Medicansvarsudvalget var der nogen, der var opmærksom herpå.

Det, jeg tænker på set fra vores synspunkt, er spørgsmålet Pressenævnets virke. Det er svært overhovedet at håndtere et begreb som presseetik, og man kan spørge sig, om der kan lovgives om presseetik. Det kan i hvert fald meget nemt misforstås eller misfortolkes derhen, at der bliver tale om en eller anden form for censur eller forhåndscensur – selvcensur i hvert fald.

Jeg mener bestemt ikke, det har været hensigten med lovforslaget, og netop fordi det klart ikke har været hensigten, har det også været muligt under forhandlingerne i udvalget og med justitsministeren at nå frem til formuleringer i betænkningen, som klart viser, at den frygt, som nogle kunne have haft for, at lovfæstelsen af Pressenævnet kunne føre til en form for censur, er ubegrundet. Det er klart understreget, at der ikke kan blive tale om, at Pressenævnet kan foretage undersøgelser af politimæssig karakter, om jeg så må sige, det har ikke til opgave at undersøge kilder, eller hvordan journalister er nået frem til det materiale, som de offentliggør. Det er sagen helt uvedkommende, det er noget, som hører under de retslige myndigheder. Med de formuleringer, som nu er valgt i betænkningen, hvor dette er meget stærkt understreget, synes jeg, at man kan imødesee et fornuftigt virke fra Pressenævnets side. Det vil under alle omstændigheder betyde, at en sag, hvor det – selv om man vinder den pågældende sag – kan være ubehageligt og besværligt under alle omstændigheder at få den frem for en domstol, og hvor man får rippet op i hele historien en gang til, kan afgøres og klares meget hurtigere igennem Pressenævnet. Men der er altså ikke tale om, at Pressenævnet skal gå ind og undersøge den konkrete journalisti-

ske handlemåde ved fremskaffelsen af stoffet, og det var det, nogle var bange for.

Der er også sket andre ændringer. Jeg var selv ved førstebehandlingen fremme med spørgsmålet om kildebeskyttelsen, og jeg må sige, at det ændringsforslag, som er stillet her fra justitsministeren, er fuldt tilfredsstillende; jeg synes, det er et meget betydeligt fremskridt i forhold til den oprindelige tekst. Igen vil jeg understrege, at jeg ikke mener, at justitsministeren i den oprindelige tekst lagde op til en forringelse af kildebeskyttelsen – tværtimod – også dér var der tale om en forbedring, og justitsministeren gjorde simpelt hen det, at han fulgte flertallet i Medicansvarsudvalget. Vi var nogle, som syntes, at mindretallet i Medicansvarsudvalget var inde på nogle mere klare afgrænsninger, og jeg er glad for, at man i ændringsforslaget har fulgt intentionen, selv om man ikke er gået så vidt, som det pågældende mindretal i Medicansvarsudvalget ønskede.

Endelig skal jeg sige, at vi fra SF's side har stillet 2 ændringsforslag, som vi givetvis ikke får vedtaget, men de er stillet af principielle grunde. Det, at de ikke bliver vedtaget, skal ikke afholde os fra at stemme for loven ved tredjebehandlingen. De er stillet af principielle grunde, og vi kan altid ad åre komme tilbage til dem, når vi nu ser, hvordan denne medieansvarslov kommer til at virke.

Det ene handler om, at ansvaret for citater principielt må påhvile den, der citeres, og ikke den, der viderebringer citatet. Der gøres nogle undtagelser i ændringsforslaget, nemlig i tilfælde, hvor den, der viderebringer citatet, ved, at udtalelsen er urigtig, eller at den indebærer en krænkelse af privatlivets fred, og også, hvis den, der viderebringer citatet, selv har opmuntret til fremsættelse af den citerede udtalelse. Men ellers mener vi, at ansvaret må påhvile alene den, der citeres; det mener vi vil være bedst for den offentlige debat.

Det andet ændringsforslag handler om, at vi ønsker enhver antydning af objektivt ansvar for medieforetagendet i form af bøder fjernet fra lovforslaget. Også her er det et princip, som vi synes det er det rigtigste at få fastslået; igen er jeg klar over, at vi står temmelig alene med det. Men som sagt, af principielle grunde ønsker vi det til afstemning, og vi kan så, når loven er vedtaget – og vi vil stemme for loven ved tredje behandling, fordi den er et stort fremskridt i

[Gert Petersen]

forhold til den eksisterende tilstand – vende tilbage til både dette og det andet problem, som vi også stiller ændringsforslag om.

Lad os se, hvordan det hele kommer til at fungere, men jeg tror, det vil vise sig, at der foruden disse to problemer stadig væk vil være ting og sager, der skal ordnes.

Frank Jensen (S):

Lad mig sige, at fremsættelsen af dette lovforslag og debatten op til førstebehandlingen har været en helt speciel oplevelse, for der var stort set ingen debat i pressen. Jeg synes godt, at man kan tillade sig at sige, at det har været en lidt søvngig presse i relation til at beskrive indholdet af den udmærkede medieansvarslov, som justitsministeren fremsatte for snart et par måneder siden.

Det hænger vel sammen med, at pressen har fokuseret på én del af hele medieansvarsspørgsmålet, nemlig det, som er blevet betegnet som driftsherreansvaret, og i og med at justitsministeren har pillet det ud, har pressen stort set ikke engang gennemlæst justitsministerens lov. Det gav selvfølgelig en lidt speciel debat her i salen ved førstebehandlingen, fordi vi ikke havde haft den vågne presse til at give os et budskab med på vejen. Men det har ikke hindret et godt og konstruktivt udvalgsarbejde, og under udvalgsarbejdet er pressen da også kommet i gang med at beskrive indholdet og de forbehold, der har været med hensyn til en del af medieansvarslovens paragraffer.

Jeg vil gerne her ved andenbehandlingen takke ikke mindst Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre og også justitsministeren for et godt samarbejde under udvalgsarbejdet og i forbindelse med de ændringer, der nu skal til afstemning.

Jeg vil gerne pege på tre ting, som jeg synes er et væsentligt resultat af udvalgsarbejdet og de drøftelser, vi har haft med Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og justitsministeren nemlig spørgsmålet om den journalistiske handlemåde, som af nogle af de aktive journalister er blevet opfattet som en krænkelse af journalisternes arbejdsmetode og også deres kildebeskyttelse. Det er rart, at vi i betænkningen har fået indføjet en klar præcisering af, hvordan handlemåden skal opfattes, nemlig at der på ingen måde kan være tale om, at det nye pressenævn kan krænke den journalistiske arbejdsmetode og deres kildebeskyttelse.

Hvad angår Pressenævnets sammensætning, har vi fået et ændringsforslag fra justitsministeren, hvorefter det ikke længere nødvendigvis skal være en højesteretsdommer, der skal være formand og næstformand for Pressenævnet. Det er, fordi det er blevet opfattet sådan, at hvis en sag havde været til behandling i Pressenævnet og der var faldet en dom, kunne en byret ikke omstøde en beslutning, der var stadfæstet af en højesteretsdommer. Det er godt, at vi nu har fået præciseret i loven, at det nødvendigvis ikke skal være en højesteretsdommer; det skal være jurister, der skal være formand og næstformand for Pressenævnet.

Det, som jeg synes er det væsentligste – og det lagde jeg også mærke til at hr. Gert Petersen lagde megen vægt på – er, at vi har fået en præcisering af kildebeskyttelsesreglerne i straffeloven. Da vi havde lovforslaget til første behandling, indeholdt det overhovedet ingen præcisering af, hvornår domstolene kan gå ind og ophæve en journalists kildebeskyttelsesregler. Vi har nu fået den utrolig gode præcisering, at der kun kan være tale om ophævelse af kildebeskyttelsesreglen, hvis der er tale om en straffesamme på over 4 år.

Jeg synes alt i alt, at det lovforslag, som nu vil komme til tredje behandling, er blevet betydelig mere præcist i forhold til det, der forelå ved førstebehandlingen. Jeg synes også, det er rart, at pressen efterhånden er vågnet op og har blandet sig i den politiske proces som den vågne presse, vi er afhængige af i et demokratisk samfund.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg skal på Venstres vegne kommentere vores stilling til den afgivne betænkning.

Vedrørende ændringsforslag nr. 1 om interviewsituationen, der er stillet af SF, kan jeg meddele, at vi stemmer imod dette. Men jeg vil ikke mindst til SF gerne sige, at netop den diskussion, som fremtrædende journalister og redaktører noget forsinket efter førstebehandlingen har rejst i pressen, naturligvis også har givet anledning til, at vi i Venstre igen har overvejet bestemmelsens udformning, og vi har i Retsudvalget stillet nogle afklarende spørgsmål.

Vi mener ikke i Venstre, at den bestående bestemmelse i ministerens forslag overhovedet – også efter de svar, vi har fået – tilsigter at gøre

[Birthe Rønn Hornbech]

indskrænkninger i journalistens frihed. Havde det været tilfældet, ville vi have stemt for SF's forslag. Men dels er den ansvarsfordeling, der er tale om, nærmest en videreførelse af gældende praksis, og dels frygter jeg, at man med SF's formulering vil indskrænke det journalistiske arbejde til at være rent refererende. Der skulle gerne være forskel på et læserbrev og et interview, der foretages af en veluddannet journalist. Det er journalistens ret i et vist omfang at vægte de udtalelser, han får, anderledes, end den interviewede måske havde forestillet sig. Denne frihed synes jeg man lader lidt hånt om i SF's formulering.

Og så en anden ting: Man kunne godt forestille sig, at en journalist viderebragte en udtalelse, der kunne straffes hos den interviewede, men netop vil blive straffri, fordi en journalist havde viderebragt den, offentliggjort den, på grund af en begrundet offentlig interesse. Man kan ikke se bort fra, at en journalist netop ville miste denne grund til frifindelse, hvis SF's forslag blev ophøjet til lov.

SF's forslag om udgiverhæftelse stemmer vi også imod, altså ændringsforslag nr. 2, men jeg vil gerne gentage, hvad Venstre allerede sagde under førstebehandlingen: Vi har kun tilsluttet os denne konstruktion, bødehæftelsen for dagbladene, under forudsætning af, at der ikke sker indblanding i den redaktionelle frihed. Det er helt afgørende for Venstre. Som ministerens lovforslag er formuleret, finder vi, at der er den fornødne sikkerhed for, at det stadig er redaktøransvaret, der er det bærende, sådan som det er kendt fra den gamle presselov. De skærpede bødeudmålingsregler skal ikke ramme selv en meget vidtgående kritisk presse; de skærpede regler skal kun ramme hetzlige reportager, der har karakter af forfølgelse. I Venstre forudsætter vi ligeledes, at bøder aldrig udmåles større, end et dagblad økonomisk kan bære.

Alt i alt forventer vi, at disse regler i højere grad vil virke præventive ved deres tilstedeværelse, end de faktisk vil komme i brug, men deres præventive virkning vil også være til gavn for den lodige presse.

Vedrørende spørgsmålet om pressenævn har der også været rejst en diskussion mellem første og anden behandling i den skrevne presse. Man frygtede, at Pressenævnet skulle blande sig i det daglige redaktionelle arbejde. Det har naturlig-

vis aldrig været meningen, og med de svar, der er givet fra justitsministeren, og som jeg takker for, er der nu en lang række partier, der tilslutter sig den oprindelige formulering. Men det samme flertal har udfærdiget et betænkingsbidrag, der ikke efterlader tvivl hos et kommende pressenævn om, at man naturligvis ikke kan foretage efterforskning af, hvorledes medierne beskaffer deres oplysninger, endside anfægte de vidtgående regler for kildebeskyttelse, som vi vedtager i dag, idet Venstre jo på det punkt har bøjet sig for argumentationen for en mere vidtgående kildebeskyttelse end den, der var optaget i ministerens oprindelige lovforslag. Vi stemmer altså for ændringsforslag nr. 9.

Endelig om Pressenævnet: Jeg har selv sidet en årrække som offentlighedens repræsentant i Dansk Pressenævn, og jeg forestiller mig, at det er de presseetiske regler, der hovedsagelig er udviklet af pressen selv, der vil blive videreført med de ændringer og udbygninger, som konkrete sager vil medføre. God presseskik er en retlig standard, og det er fastsat gennem en mangeårig praksis, der nu vil videreudvikle sig gennem det nye pressenævn. Det er altså ikke noget, Folketing eller minister skal afgøre indholdet af, det er vejledende normer, som vil kunne benyttes, men det er ikke og skal ikke være ufravigelige retsregler.

Til sidst blot dette: Jeg er taknemlig for de indlæg, der har været fra kyndige journalister, og for de personlige diskussioner, jeg har haft med nogle journalister. Jeg vil gerne sige til de pågældende, at det har medført nye og grundige overvejelser i Retsudvalget, og det har medført, at der er blevet stillet en lang række spørgsmål til ministeren, så man i dag må sige, at der ud over de meget omfangsrige bemærkninger til lovforslaget under udvalgsarbejdet yderligere er fremkommet vægtige fortolkningsbidrag til brug for eventuelle kommende tvistigheder eller tvivlsspørgsmål.

Jeg vil gerne takke både ministeren og hans embedsmænd for det grundige arbejde, der er udført, og som har været medvirkende til, at der i det store og hele står et meget bredt flertal bag denne lov. Det er for Venstre helt afgørende, at der bag dette lovforslag, der vedrører medierne – som jo er hele demokratiets livsnerve – er et stort flertal hen over midten. Jeg vil derfor også gerne takke de andre partier for de konstruktive drøftelser, som vi har haft i Retsudvalget.

Tom Behnke (FP):

Jeg skal nøjes med at omtale ændringsforslag nr. 9, som Fremskridtspartiet stemmer imod. Vi har været lidt i tvivl om ændringsforslag nr. 9, fordi det i bund og grund er et godt ændringsforslag. Men vi kan ikke tilslutte os, at man ud over, at man siger, at det skal dreje sig om lovovertrædelser af alvorlig karakter, yderligere tilføjer, at der skal være tale om straf i mere end 4 år. Vi mener, at formuleringen »af alvorlig karakter« – hvorefter domstolene i hvert enkelt tilfælde kan afgøre, om der skal afgives vidneforklaring – vil være mere rimelig ud fra det synspunkt, at definitionen »4 år« er lidt svævende. Man vil nemt komme ud for, at det i sager, som giver under 4 års straf, ville være helt rimeligt at pålægge vidnebyrde, hvorimod man i sager med over 4 års straf ville kunne diskutere denne pligt. Derfor er vi kede af, at man har fastsat en ramme på 4 år. Det var heller ikke det, der fremgik af det oprindelige udkast; der var netop kun tale om, at man kunne pålægge vidnebyrde ved lovovertrædelser, som var af alvorlig karakter. Med den begrundelse stemmer vi imod ændringsforslag nr. 9.

Svend Aage Jensen (CD):

Centrum-Demokraterne anerkender den modernisering af ansvarsfordelingen, som lovforslaget er udtryk for. Men når vi kommer til det foreslåede pressenævn, mener vi i CD, at der vil ske en yderligere udvanding af mulighederne for at få en ordentlig behandling af klager over Danmarks Radios opfyldelse af alsidighedsforpligtelsen.

Allerede da man nedlagde Radiorådet, mente Centrum-Demokraterne, at seerne og lytterne mistede en chance for at blive hørt. Hensigten var, at Danmarks Radios generaldirektør skulle varetage klager over manglende alsidighed, og det åbnede reelt en mulighed for at gå videre til Radionævnet. Men med vedtagelsen af dette lovforslag nedlægges også Radionævnet, og dets forpligtelse skal efter forslaget varetages af det nye pressenævn. Centrum-Demokraterne frygter, at afstanden bliver for stor mellem seerne, lytterne og det nævn, der skal behandle disse henvendelser fra klagere. Centrum-Demokraterne vil derfor i næste samling komme med et forslag til lov om ændring af radioloven, så der genskabes et klageorgan med reel magt til at gribe ind, når Danmarks Radio ikke opfylder sine alsidighedsforpligtelser.

CD vil derfor undlade at stemme til både ændringsforslagene og lovens endelige vedtagelse.

Niels Helveg Petersen (RV):

Også jeg vil gerne takke justitsministeren og udvalget for en interessant og god behandling af et vigtigt lovgivningsanliggende.

Jeg skal alene gøre en enkelt bemærkning til ændringen i § 56, ændringsforslag nr. 9. Jeg finder, det er meget vigtigt, at der her er sket en præcisering, således at det ikke alene er lovovertrædelser af alvorlig karakter, som kan føre til, at man har vidnepligt, men at det skal gælde ved lovovertrædelser, der medfører en straf på mere end 4 år. Jeg finder, det er meget vigtigt at få denne bestemmelse ind, for det giver en langt klarere retstilstand end det, justitsministeren oprindeligt havde foreslået. Der tilvejebringes nu en betydelig klarhed på dette punkt, og derfor er dette ændringsforslag en betydelig forbedring i forhold til det oprindelige fremsatte forslag.

Som forslaget nu ligger med de ændringsforslag, der i enighed er forhandlet frem til, anser jeg denne medieansvarslov for at være en betydelig forbedring af retstilstanden på området i forhold til den nuværende, og derfor medvirker Det Radikale Venstre med glæde til dets gennemførelse.

Justitsministeren (Engell):

Jeg vil gerne rette en stor tak til ordførerne fra alle partier, som har givet tilslutning til den nye medieansvarslov, og samtidig også, sådan som en række andre ordførere har gjort det, give udtryk for stor glæde og tilfredshed over, at det, som jeg selv har kaldt for pressens nye grundlov, kommer til at hvile på et bredt politisk grundlag. Jeg mener, det er vigtigt i et folkestyre som vort, at netop en reform, der indeholder helt nye ansvarsregler for medierne, hvis fornemste formål jo er at sikre den redaktionelle frihed og mangfoldigheden i mediebilledet – og i sidste ende den grundlæggende ytringsfrihed – også får en bred og massiv politisk opbakning.

Når vi ser bort fra de ændringsforslag, der er stillet af SF og Kristeligt Folkeparti, kan vi vel ved tredje behandling af lovforslaget vente det vedtaget med praktisk taget enstemmighed. I hvert fald er der ingen, der har tilkendegivet, at de vil stemme imod.

[Justitsministeren]

Men jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg er ked af at måtte konstatere, at CD som det eneste parti i Folketinget ikke kan medvirke til gennemførelse af en lovgivning, der skal sikre ytrings- og informationsfriheden i vort samfund.

Jeg vil også gerne gøre opmærksom på, at jeg simpelt hen ikke forstår CD's begrundelse for at undlade at stemme til forslaget, for forhold vedrørende Danmarks Radios og TV 2's programvirksomhed berøres jo ikke af medieansvarslovens regler. Jeg synes, det er ærgerligt, at den klare tilfredshed, der blev tilkendegivet af CD's ordfører ved førstebehandlingen, nu ifølge betænkningen er afløst af en frygt – og oven i købet en frygt, som ikke har med dette forslag at gøre.

Efter førstebehandlingen af lovforslaget har jo navnlig spørgsmålet om det presseetiske system været genstand for drøftelse, og jeg synes, det er tilfredsstillende, at vi kan notere, at der er enighed om at sikre et lovgrundlag for de presseetiske regler.

SF har stillet et ændringsforslag til § 14, nemlig interviewsituationen, og til den strafferetlige hæftelsesregel i § 26. Efter § 14 i regeringens lovforslag er journalisten medansvarlig for viderebringelsen af udtalelser fra citerede navngivne personer. Ændringsforslaget til § 14, der er udformet i overensstemmelse med forslaget fra Medieansvarsudvalgets mindretal, som hr. Gert Petersen nævnte det, indebærer jo derimod et presseretligt eneansvar for den citerede navngivne person.

Som baggrund for ændringsforslaget henviser SF bl.a. til, at der for den, der ytrer sig i radio/fjernsyn eller i et navngivet læserbrev, som udgangspunkt vil gælde et eneansvar, og SF mener, at interviewsituationen bør ligestilles hermed, sådan at det som hovedregel kun vil være den, der udtaler sig, hvad enten det sker i de skrevne eller i de elektroniske medier, der kan gøres ansvarlig for udtalelsens indhold.

Efter min opfattelse adskiller interviewsituationen i den skrevne presse sig både fra læserbrevssituationen og den situation, hvor en person ytrer sig i radio eller tv. Efter gældende ret er selve fremsættelsen af strafbare ytringer kriminaliseret, og bestemmelsen i § 14 fører til, at den, der har fremsat en strafbar ytring, under visse betingelser herudover også kan drages presseretligt til ansvar for gengivelsen.

Forslaget indebærer, at den navngivne meddelers inddrages som et presseretligt ansvarsubjekt, som det hedder, og i givet fald som sådan ifalder medansvar for de udtalelser, som offentliggøres i pressen sammen med den angivne forfatter af den artikel, hvori udtalelserne er gengivet.

Lovforslagets § 14 har nærmest karakter af en præcisering af gældende praksis, hvorimod et forslag om et presseretligt eneansvar for den interviewede vil indebære en væsentlig fravigelse af det gældende presseretlige ansvarssystem, der har enten forfatteren eller redaktøren som hovedansvarlig, og det forekommer ikke rimeligt, at den pågældende ud over selve strafansvaret for fremsættelsen af retsstridige udtalelser tillige skal bære det fulde presseretlige strafansvar. Krænkelsen via et massemedium medfører jo, at det strafbare forhold ændres, og her kan også være tale om endog meget væsentlige ændringer. Derfor synes jeg ikke, der er rimelig grund til at fritage forfatteren eller redaktøren for det ansvar. Forfatteren, som bruger citatet i sin artikel, har både tid og anledning til at overveje citatets eventuelle retsstridige indhold, ligesom citatet jo kan få en anden værdi ved at blive taget ud af en større sammenhæng eller ved at blive placeret i en sammenhæng, som den interviewede måske ingen indflydelse har på.

Anderledes forholder det sig med forfatteren til det navngivne læserbrev. Her er det den pågældendes egen udformning, der bliver offentliggjort, ligesom læserbrevet står alene; det indgår ikke som en bestanddel af en af en anden udarbejdet artikel.

Hvad angår udtalelser i radio og fjernsyn, indeholder lovforslaget på grund af den særlige karakter, disse medier har, et udvidet ansvar for den, der udtaler sig. Den, der ytrer sig i radio eller fjernsyn, bærer som udgangspunkt et eneansvar for indholdet af sine udtalelser, medmindre der er lovet den pågældende anonymitet, og det ansvar foreslås yderligere udvidet ved direkte transmissioner af offentlige møder eller andre begivenheder, hvor mediet, dets redaktør eller ansatte ingen mulighed har for at forudse det begivenhedsforløb, der måtte være.

Forslaget til § 14 er således en kodificering af gældende praksis og indebærer ingen ændringer eller begrænsninger i den journalistiske frihed i forhold til i dag, og i øvrigt vil en journa-

[Justitsministeren]

list, selv om denne formelt er ansvarlig, undertiden jo kunne være ansvarsfri på grund af udtalelsens nyheds- og informationsværdi.

SF's ændringsforslag om fjernelse af bødehæftelsen for medieforetagendet kan jeg heller ikke støtte. Bødehæftelsen har eksisteret i over 50 år, uden at det har ført til indskrænkninger i den redaktionelle frihed, og denne bestanddel af det særlige presseretlige system bør vi fortsætte med. Ændringsforslaget forekommer mig også lidt ejendommeligt derved, at forslagets ordlyd forudsætter, at bøder udmåles i forhold til mediets udbredelse og eventuelle fortjeneste, mens bemærkningerne til forslaget klart fastslår, at bøder skal udmåles på grundlag af redaktørens indtægt.

Kristeligt Folkeparti har stillet ændringsforslag om, at der skal udnævnes en medieombudsmand med kompetence til at træffe afgørelse i genmælesager, mens Pressenævnets kompetence til at træffe afgørelse i sager om presseetik opretholdes. Efter min opfattelse vil en ombudsmandsordning i stedet for en nævnsbehandling ikke indebære, at der kan forventes en kortere sagsbehandlingstid, og hertil kommer, at en ombudsmandsinstitution ikke vil indebære det element af selvjustits, som jo er indbygget i Pressenævnet.

Endvidere kan man sige – og det er Kristeligt Folkeparti jo også selv opmærksom på – at antallet af sager ikke vil kunne give beskæftigelse til en fuldtidsansat ombudsmand, som man tilmed forudsætter skal aflønnes som en højesteretsdommer. Det virker heller ikke indlysende, at det er genmælesager, som medieombudsmanden skal tage sig af, mens Pressenævnet skal behandle sager om overtrædelse af den retlige standard, god presseskik. Det omvendte ville måske være mere logisk.

En opdeling som skitseret i ændringsforslaget ville også få den konsekvens, at samme klage, der kan indeholde både genmælespørgsmål og presseetiske spørgsmål, ville skulle behandles af to forskellige myndigheder, hvilket også ville give anledning til en forlænget sagsbehandling, hvor den ene myndighed ville være uden direkte repræsentation fra massemedierne.

Med disse kommentarer må jeg anbefale, at man stemmer imod SF's og Kristeligt Folkepartis ændringsforslag. Men som jeg også sagde i min indledning, skal der lyde en tak til par-

tierne for den seriøse drøftelse, vi har haft, og den store opbakning, som kun kan blive en stor fordel for den vigtige reform i den tid, der kommer.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg er altid ked af at være med til at ærgre justitsministeren, og øjensynlig er jeg med til det i dag. Men jeg vil gerne spørge justitsministeren, der undrer sig over vores holdning til spørgsmålet om Danmarks Radio, om det ikke er korrekt, at det, der ligger i Radionævnet i dag, bliver flyttet over til Pressenævnet.

Derudover vil jeg gerne gøre justitsministeren opmærksom på, at da man i sin tid nedlagde Radorådet og flyttede dets kompetence over til Radionævnet, var vi modstandere af det, fordi vi følte, at man udvandede muligheden for at få klager igennem over, hvad der foregik i Danmarks Radio. Nu føler vi altså, at dette her er næste skridt i retning af at gøre det, der i forvejen ikke virkede alt for godt, endnu mere udvandet. For vi har i modsætning til regeringen den opfattelse, at der skal være pressefrihed i Danmark, men at Danmarks Radio i modsætning til TV 2 og andre kanaler er pålagt en alsidighedsforpligtelse, som skal overholdes. Der skal være et eller andet organ, hvor lyttere og seere har en mulighed for at få deres klager behandlet på en seriøs måde, og det opfattede vi faktisk i sin tid Radorådet som en mulighed for, mens vi ikke anser Radionævnet for at være så god en mulighed som rådet – og slet ikke det opståede pressenævn.

Derfor mener jeg faktisk ikke, det var korrekt, når justitsministeren netop stod og sagde, at der ikke skete nogen ændringer i forhold til de gældende regler for Danmarks Radios vedkommende, for der er jo altså sket den ændring, at man ved at flytte klageadgangen gør det endnu mere udvandet, end det var før, og derfor var vi nødt til at ærgre justitsministeren lidt i dag.

Justitsministeren (Engell):

Jeg er helt bekendt med de synspunkter, som CD jo igennem en årrække har haft for så vidt angår Radorådet. Det, jeg gør opmærksom på, er bare, at den diskussion ikke hører hjemme i forbindelse med dette lovforslag.

[Justitsministeren]

Endvidere tillod jeg mig også at henlede opmærksomheden på, at CD's ordfører ved førstebehandlingen af forslaget sagde følgende (Folketingstidende 1990-91, 2. saml., sp. 2121):

»CD bemærker med tilfredshed, at forslaget indeholder en sammenlægning af Berigtigelsesnævnet, Radionævnet og Dansk Presse-nævn til ét uafhængigt organ sammensat af redaktører og medarbejdere, juridisk sagkyndige og sidst, men ikke mindst, repræsentanter for offentligheden, hvilket giver mulighed for sikring af en objektiv og uvildig behandling af klagesager.«

Det var den melding, jeg fik ved førstebehandlingen, og det var den tilfredshed, som nu ifølge betænkningens bidrag er gået over til at blive en frygt. Efter min mening er man imidlertid i sine kommentarer gået lidt forbi det, der er det helt afgørende i dette forslag, og det beklager jeg. Men der er jo tid endnu, inden vi når frem til tredjebehandlingen.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Justitsministeren gør opmærksom på, at der er forskel på, hvad der blev sagt ved førstebehandlingen og ved andenbehandlingen.

Nu kan man jo være blevet klogere undervejs – også af udvalgsarbejdet – og f.eks. få den opfattelse, at det, man under førstebehandlingen ikke troede var så frygteligt, måske i virkeligheden er mere frygteligt, end man gik ud fra.

Jeg bliver nødt til at sige til justitsministeren, at han ikke skal glæde sig til, at ærgrelsen holder op ved tredjebehandlingen, for CD vil ikke stemme for dette lovforslag netop med udgangspunkt i dette spørgsmål.

Men jeg vil gerne gentage mit spørgsmål til justitsministeren, som han ikke svarede på, nemlig om ministeren kan bekræfte, at der sker den ændring, at Radionævnets beføjelser flyttes over til Pressenævnet. Hvis ministeren kan bekræfte det, er det altså vores opfattelse, at det er en yderligere udvanding af noget i forvejen udvandet, og så kan jeg ikke forstå ministerens bemærkninger om, at den diskussion ikke har noget at gøre med det foreliggende lovforslag, for det er i dette lovforslag, man rent faktisk flytter kompetencen fra ét organ til et andet, og så må det da vel have noget med lovforslaget at gøre.

Men ministeren skal altså ikke glæde sig for tidligt. Der sker ingen ændringer i CD's holdning til dette spørgsmål mellem anden og tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg glemte i første omgang at sige, at SF agter at stemme imod de ændringsforslag, Kristeligt Folkeparti har stillet om medieombudsmand osv. Vi mener ikke, der er behov for en sådan; vi mener tværtimod, at det omtalte pressenævn skal arbejde på en rimelig måde uden at gribe ind i pressens redaktionelle frihed. Vi synes ikke, der er grund til at skabe endnu flere instanser, og det mener jeg også vi har fået sat igennem; det fremgår klart af betænkningen, at det er tilfældet. Vi mener altså ikke, der er grund til endnu mere omringning af den redaktionelle frihed, hvilket ville være resultatet, hvis man foruden Pressenævnet også havde en medieombudsmand.

Dernæst vil jeg gerne sige et par ord til justitsministeren om det ændringsforslag, vi har stillet om den citeredes eneansvar. Jeg tror principielt, at den tilstand, man vil opretholde – det er jo det, der er tilfældet – ikke er gavnlige. Jeg vil gerne indrømme, at der er en forskel på de elektroniske medier og de skrevne medier i denne sammenhæng, men det er efter min mening en forskel i form, ikke i indhold. Det er efter min mening skadeligt for den offentlige debat, hvis journalister af frygt for at blive draget til medansvar afstår fra i den skrevne presse at citere ytringer, som er fremsat af den pågældende, vel vidende at de kan være strafbare, at de krænker en eller anden straffelovsparagraf.

For resultatet, hvis man ikke tør bringe det frem i den skrevne presse, men altså godt nok i den elektroniske, kan blive, at der findes strømninger i dele af befolkningen, som ikke kan komme til udtryk, strømninger, som f.eks. jeg – og jeg tror bestemt også justitsministeren – vil være meget uenig i og meget stærkt tage afstand fra, men som det vil være meget ubehageligt for os at vide findes, hvis de ikke tør artikulere sig, sådan at vi ikke kan imødegå dem igennem den offentlige debat. Vi risikerer, at der foregår en debat i en del af befolkningen, uden at den kommer til udtryk i det, man kalder den offentlige debat, således at det, der kan være, kan jeg godt sige, en pestbyld, kan brede sig, uden at

[Gert Petersen]

den bliver imødegået på demokratisk måde igennem argumenter, fordi den ikke må komme frem i debatten.

Jeg tror også, at der vil være journalister, som vil føle, at der her er en gråzone. De ved ikke, om det er strafbart at viderebringe en ytring, eller om det ikke er det. Det er muligt, det ikke er det, men så afstår de fra det.

Derfor tror jeg, at vores ændringsforslag er rigtigt. Som sagt er det ikke afgørende for vores stillingtagen til selve lovforslaget, men jeg tror, det er rigtigt, og jeg tror, man efterhånden vil indse det, men der skal nok gå et stykke tid endnu.

Hermed sluttetde forhandlingen.

Afstemning

§§ 1-13

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af § 14

forkastedes, idet 16 stemte for, 93 imod; 4 stemte hverken for eller imod.

§§ 14-25

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 26

forkastedes, idet 9 stemte for, 101 imod; 5 stemte hverken for eller imod.

§ 26, ændringsforslag nr. 3, § 27, således ændret, og §§ 28-35

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4

forkastedes, idet 2 stemte for, 107 imod; 5 stemte hverken for eller imod.

§§ 36-39

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 om en ny affattelse af § 40

forkastedes, idet 2 stemte for, 107 imod; 5 stemte hverken for eller imod.

§ 40

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 om indsættelse af et nyt kapitel efter § 40

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7, § 41, således ændret, og § 42

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 om en ny affattelse af § 43

forkastedes uden afstemning.

§§ 43-55, ændringsforslag nr. 9, § 56, således ændret, og §§ 57-59

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Anden behandling af lovforslag nr. L 130:

Forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v. (Afgift af brugte biler, omlægning af miljøfradrag m.m.).

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).

(Fremsat 6/2 91. Første behandling 5/3 91. Betænkning 8/5 91).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.